

การสร้างชุดการสอนวิชาดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

Creating an Instructional Package for Teaching Music
Fundamentals to Second-year Elementary Students

ปัทมพร วีรัตน์เกษม*

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "การสร้างชุดการสอนวิชาดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2" มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และเพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน ปีการศึกษา 2551 จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงชุดการสอนประกอบด้วย VCD นิทานเรื่องครอบครัวตัวโน้ต CD ประกอบนิทานเรื่องครอบครัวตัวโน้ต เกมสันทนาการ แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน เพลงเพื่อการปฏิบัติเพลงแมงมุม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลประกอบด้วย แบบทดสอบหลังเรียน แบบบันทึกคะแนนจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน แบบสังเกตการทำกิจกรรม และแบบบันทึกคะแนนการทดสอบหลังเรียน

จากการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความสนใจในชุดการสอนอยู่ในระดับดี คือร้อยละ 92.50 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องทฤษฎีดนตรีเบื้องต้น (เรื่องค่าของโน้ตสัญลักษณ์ทางดนตรี และการอ่านโน้ตโด-ซอลในกุญแจซอล) ในระดับดีคือร้อยละ 87.22 และนักเรียนสามารถทำแบบทดสอบหลังเรียน และปฏิบัติการเล่นเปียโนเพลงแมงมุมในระดับพอใช้ คือร้อยละ 77.73

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ดุริยศิลป์) มหาวิทยาลัยพายัพ

บทนำ

ปัจจุบันการเรียนดนตรีได้แพร่หลายมากขึ้น โดยในสถานศึกษาจัดให้มีการสอนวิชาดนตรี ทั้งในระบบและนอกระบบ มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนและแผนพัฒนาการศึกษาของชาติ ดังนั้น การเรียนดนตรีจึงได้รับการบรรจุให้อยู่ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ซึ่งมีความจำเป็นต่อการพัฒนาผู้เรียน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้บรรจุวิชาดนตรีอยู่ในกลุ่มสาระพื้นฐาน โดยจัดการเรียนการสอนในทุกช่วงชั้น บางสถานศึกษาได้กำหนดจุดเน้นทางวิชาดนตรี จึงจัดหลักสูตรวิชาดนตรีสนองความต้องการให้กับผู้เรียนในกลุ่มสาระเพิ่มเติม ปัจจุบันครูประถมศึกษาส่วนมากต้องสอนวิชาดนตรี โดยสอนตามเนื้อหาในหนังสือคู่มือครูและแนวทางการใช้หลักสูตรเท่านั้น โดยไม่ได้เข้าใจถึงเนื้อหาสาระทางดนตรีอย่างเพียงพอ (อัญชนา สุตมาต, 2545:3) รวมทั้งครูขาดทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ (อรรพรรณ บรรจงศิลป์, 2535:64)

จากการสำรวจการเรียนการสอนวิชาดนตรีในระบบโรงเรียน 15 (1) (โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ และจัดเป็นรูปแบบการศึกษาในระบบโรงเรียน) ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า การเรียนการสอนวิชาดนตรียังไม่มีระบบการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีเพียงขอบข่ายเนื้อหาและคำอธิบายรายวิชาแบบกว้างๆ ทำให้การเรียนดนตรีไม่ดำเนินไปในทิศทางเดียวกัน วัสดุอุปกรณ์ในการเรียนไม่เพียงพอ รวมทั้งไม่มีสื่อการเรียนการสอนที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ และมีนักเรียนจำนวนมากในหนึ่งห้องเรียน ทำให้การถ่ายทอดความรู้ได้ไม่ทั่วถึง

การสร้างสื่อการสอนที่ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสื่อที่เหมาะสมกับพัฒนาการการรับรู้ตามวัย จะทำให้ผู้เรียนรับรู้และตอบสนองในการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี สื่อจัดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของชุดการสอนที่ใช้ในการถ่ายทอดเนื้อหา ซึ่งชุดการสอนเป็นนวัตกรรมที่บูรณาการสื่อหลายรูปแบบเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

จากความสำคัญและปัญหาที่กล่าวมา ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะสร้างชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยชุดการสอนวิชาดนตรีที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นประกอบด้วย VCD นิทาน, CD เพลง, แบบฝึกหัด และกิจกรรมนันทนาการต่างๆ ซึ่งได้สร้างชุดการสอนให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระที่ 2:ดนตรี ในมาตรฐาน ศ 2.1 เพื่อนำไปพัฒนาการเรียนการสอนและชุดการสอนวิชาดนตรีให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสร้างชุดการสอนวิชาดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนวิชาดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดการสอนวิชาดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นสามารถใช้เสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอนวิชาดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
3. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาดนตรีต่อไปในอนาคต
4. นักเรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนวิชาดนตรีมากขึ้น

วิธีการศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี ในระดับช่วงชั้นที่ 1 คือประถมศึกษาปีที่ 1-3 รวบรวมความรู้จากเอกสาร ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้องกับชุดการสอน จิตวิทยาพัฒนาการ วิธีการสอน นวัตกรรมการเรียนรู้ เป็นต้น

ผู้วิจัยวิเคราะห์เนื้อหาจากการทบทวนเอกสาร และได้กำหนดเนื้อหาการเรียนรู้คือ ค่าของโน้ต ประกอบด้วยโน้ตตัวกลม โน้ตตัวขาว โน้ตตัวดำและตัวหยุด 1 จังหวะ สัญลักษณ์ทางดนตรี ได้แก่ เครื่องหมาย กำหนดอัตราจังหวะ 4 / 4, กุญแจเสียงซอล บรรทัด 5 เส้น เส้นกันห้อง เส้นคู่กันห้องและการอ่านโน้ตโด-ซอลในกุญแจซอลซึ่งปรากฏในบรรทัด 5 เส้น โดยกำหนดเวลาในการสอนจำนวน 8 คาบ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างชุดการสอนซึ่งประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้

1. VCD นิทานเรื่องครอบครัวตัวโน้ต
2. CD เพลงประกอบนิทานเรื่องครอบครัวตัวโน้ต
3. เกมสันทนาการ
4. แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน
5. แบบทดสอบหลังเรียน
6. โน้ตเพลงแมงมุม
7. แผนการสอน

ขั้นตอนที่ 3 สร้างเครื่องมือการวัดผลการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย

1. แบบบันทึกคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนจำนวน 4 แบบ
2. แบบสังเกตการทำกิจกรรม
3. แบบบันทึกคะแนนการทดสอบหลังเรียน

ขั้นตอนที่ 4 นำชุดการสอนและเครื่องมือการวัดผลการวิจัยที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์การสอนวิชาดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาจำนวน 3 ท่าน ประเมินคุณภาพตามแบบประเมินคุณภาพ และนำมาปรับปรุงแก้ไข

หลังจากนั้นผู้วิจัยนำชุดการสอนวิชาดนตรีที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ก่อนนำไปใช้จริง โดยได้ทำการทดลองก่อนใช้จริงจำนวน 2 คาบ เรื่องค่าของโน้ตกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ปีการศึกษา 2551 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จำนวน 23 คน และได้ปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 5 นำชุดการสอนวิชาดนตรีที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 27 คน คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/2 ปีการศึกษา 2551 ที่กำลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จำนวน 27 คน โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

- นักเรียนจะต้องมีเวลาเรียน 80% ของเวลาเรียนทั้งหมด และต้องผ่านการทำแบบฝึกหัดท้ายบทจำนวน 4 แบบฝึกหัด
- การวัดผลจะกระทำในชั่วโมงที่ 2,4,6,7 และ 8 มีผู้ผ่านเกณฑ์ที่สามารถใช้วัดผลได้จำนวน 22 คน

หลังการทดลองผู้วิจัยรวบรวมผลที่ได้จากการทดลอง แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพชุดการสอน $80/80$ การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา

จากการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 87.22 มีความรู้และความเข้าใจทฤษฎีดนตรีอยู่ในระดับดี ซึ่งปฏิบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด นักเรียนจำนวนร้อยละ 77.73 ที่ได้ทำการทดสอบหลังเรียนมีความรู้ความเข้าใจหลังการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนร้อยละ 92.50 ที่ได้เรียนด้วยชุดการสอนมีพฤติกรรมการเรียนอยู่ในระดับดี

ผลกาารวิเคราะห์หัตถ์ความ

1. จุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาต่อไปของชุดการสอน

จากการนำชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปทดลองใช้ พบว่าชุดการสอนมีจุดเด่นและจุดที่ต้องพัฒนาต่อไปดังนี้

จุดเด่น

ชุดการสอนมีความเหมาะสมสำหรับเด็กในระดับประถมศึกษาปีที่ 2 เนื่องจากลักษณะพัฒนาการของผู้เรียนในวัยนี้ไม่ชอบอยู่นิ่ง ชอบเรื่องเพื่องาน ชอบผจญภัย ชอบตัวการ์ตูน ชอบสีสันสวยงาม และสามารถรับรู้การเปรียบเทียบง่าย ๆ (สมบัติ กาญจนารักษ์พงศ์, 2548:21) นักเรียนจึงมีความสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียนด้วยชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วย VCD นิทานเรื่องครอบครัวตัวโน้ต สังเกตได้จากการที่นักเรียนตั้งใจดูนิทานและมีการซักถามเมื่อนิทานจบ หรือบางครั้งนักเรียนมักมีการถามว่า วันนี้จะเปิดนิทานให้ดูหรือไม่ จึงทำให้นักเรียนเกิดการสังเกตและจดจำเนื้อหาการเรียนรู้อากการดูนิทาน ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มปัญญาสังคมโดยเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อม อาจหมายถึงมนุษย์ด้วยกันเองหรือสิ่งอื่นๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือ คอมพิวเตอร์หรือสื่ออื่นๆ ที่มีบทบาทเป็นตัวแบบ การเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนรู้โดยการสังเกต ปัจจัยที่สำคัญของการเรียนรู้ก็คือ แรงจูงใจ ถ้าตัวแบบหรือสิ่งเร้าสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนได้ การเรียนรู้ย่อมเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ CD เพลงประกอบนิทาน ทำให้นักเรียนได้เชื่อมโยงเรื่องราวจากนิทานนำมาร้องเป็นเพลง ซึ่งสอดคล้องกับโคดาไล (Zoltan Kodaly อ้างถึงใน ธวัชชัย นาควงษ์, 2547:2) ที่กล่าวว่า วัฒนธรรมการดนตรีที่จะปลูกฝังให้เด็กต้องพัฒนามาจากการร้องเพลง เกมสันทนาการเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และสอดคล้องกับแนวคิดของชยอนันต์ สมุทวณิช (ชยอนันต์ สมุทวณิช 2540 : 6 - 8 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2550 : 189) ที่เรียกว่า "กระบวนการเล่น" หรือ "Pleasuring Process" ซึ่งมาจาก "Playing+Learning" หรือ "การเล่น+เรียน" จึงเป็นอาการเพลิดเพลินที่เกิดจากการเล่นเรียน ซึ่งยังสอดคล้องกับแนวคิดของฟร็อบเอลและเพสตาลอสซี เกี่ยวกับการเรียนปนเล่นสำหรับการสอนเด็กปฐมวัยและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน เพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจจากการเรียนเนื้อหาในบทเรียนทั้งหมด

จุดที่ต้องพัฒนาต่อไป

จากการทดลองพบว่า เนื้อหาเรื่องสัญลักษณ์ทางดนตรีไม่เหมาะสำหรับการสอนในด้านการให้นักเรียนรู้ความหมายของแต่ละสัญลักษณ์ ควรให้นักเรียนได้รู้เพียงชื่อของสัญลักษณ์ทางดนตรีเท่านั้น แม้ว่าผู้วิจัยจะได้แต่งเพลงขึ้นมาใหม่ เพื่อให้นักเรียนจดจำความหมายของสัญลักษณ์ทางดนตรีได้ แต่นักเรียนในระดับชั้นนี้ไม่สามารถเข้าใจความหมายได้อย่างแท้จริง แม้จะสามารถร้องเพลงได้ก็ตาม สังเกตได้จากแบบฝึกหัดที่ 2 เรื่องสัญลักษณ์ทางดนตรี ตอนที่ 2 "จงเขียนความหมายของสัญลักษณ์ทางดนตรีให้ถูกต้อง" นักเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถเขียนความหมายที่ถูกต้องได้

2. พฤติกรรมการเรียนรู้

จากการทดลองพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ ที่แตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

2.1 นักเรียนหญิงมีความตั้งใจเรียนกว่านักเรียนชาย จากการสังเกตพบว่าในเวลาเรียน นักเรียนหญิงส่วนใหญ่ตั้งใจฟังสิ่งที่ครูสอนและเมื่อครูมอบหมายงานให้ นักเรียนหญิงจะทำอย่างตั้งใจ ส่วนนักเรียนชายมักจะเล่นกันและไม่ฟังสิ่งที่ครูสอน ซึ่งสอดคล้องกับคุณหญิงเกษมาวรรณ ณ อรุณยา (2551: ระบบออนไลน์) ซึ่งได้อ้างอิงถึงบทความของหนังสือพิมพ์ The Nation ที่นำมาจากงานวิจัยเรื่อง "ความแตกต่างระหว่างการเรียนรู้ของเด็กชายและเด็กหญิง" คือ เด็กชายไม่ค่อยฟังหรือฟังไม่ค่อยเป็น ครูต้องพูดเสียงดังเป็นพิเศษ จึงจะดึงดูดความสนใจไว้ได้ หรือเมื่อเด็กชายสนใจในวิชาใด ๆ จะสามารถเรียนรู้ได้ดี ส่วนเด็กหญิงมักจะตั้งใจเรียนเพื่อให้พ่อ แม่ และครูพอใจ

2.2 แรงจูงใจที่กระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน คือผู้วิจัยให้คำชมเชยในสิ่งที่นักเรียนทำได้ถูกต้อง เช่น นักเรียนสามารถตอบมือตามจังหวะได้ถูกต้องหรือตอบคำถามถูกต้อง และผู้วิจัยยังจัดให้มีการตอบมือตามจังหวะโดยแข่งขันกันเป็นกลุ่มและให้รางวัลแก่กลุ่มที่ชนะ ซึ่งตรงกับทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไคค์ (Thorndike อ้างถึงในวิไลวรรณ ศรีสงคราม และคนอื่นๆ, 2549:136-139) ซึ่งกล่าวเกี่ยวกับสิ่งเร้าและการตอบสนอง คือถ้าจะให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องได้รับการเสริมแรง เช่นการให้รางวัลหรือการชมเชย ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนรู้สึกพอใจ บางครั้งผู้วิจัยยังกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยการชมเชยกลุ่มนักเรียนที่ทำได้ดี เช่น ชมเชยกลุ่มนักเรียนหญิงที่ตอบมือตามจังหวะได้ถูกต้อง ทำให้นักเรียนชายเกิดการอยากแข่งขันกับนักเรียนหญิงจึงพยายามที่จะตอบมือให้ถูกต้องบ้างเป็นต้น

2.3 ในบางครั้งนักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนด้วยชุดการสอนมากเกินไป และนักเรียนมีความตื่นเต้นในการเรียนจึงทำให้ไม่ฟังในสิ่งที่ครูพูด โดยเฉพาะการได้ปฏิบัติเครื่องดนตรี เมื่อนักเรียนได้นั่งประจำที่เครื่องดนตรี นักเรียนจะเล่นด้วยตนเองโดยไม่ปฏิบัติตามสิ่งครูบอก ทำให้ควบคุมการปฏิบัติได้ยาก

2.4 นักเรียนบางส่วนมักจะลืมนำดินสอมาในชั้นเรียน ทำให้เมื่อถึงเวลาเรียนนักเรียนต้องกลับ ไปเอาในห้องเรียนประจำของตัวเอง จึงเกิดการล่าช้าในการทำแบบฝึกหัด

3. สิ่งแวดล้อมในการเรียน

ผู้วิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนการสอนคือ สิ่งแวดล้อมในการเรียน ซึ่งมีส่วนช่วยในการส่งเสริมการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

3.1 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ดังนี้

- ห้องเรียน สภาพของห้องเรียนที่ใช้ในการวิจัยนั้น เป็นห้องที่มีลักษณะกว้างขวาง มีเปียโนไฟฟ้าจำนวน 22 เครื่อง และมีพื้นที่ว่างหน้าห้องสำหรับทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การเล่นเกมส์ การเต้น ประกอบการร้องเพลง และการดู VCD นิทาน ซึ่งทำให้เกิดผลดีในการเรียนรู้

- อุปกรณ์การเรียน ผู้วิจัยได้นำโทรทัศน์และเครื่องเล่น VCD ซึ่งเป็นของผู้วิจัยนำมาไว้ประจำที่ห้องเรียน และนำสื่เวียนมาเองเพื่อให้นักเรียนได้ระบายสีในบางแบบฝึกหัดท้ายบท จึงทำให้เกิดความสะดวกในการเรียนมากขึ้น

- เวลาที่ใช้เรียนเป็นเวลาหลังจากการพัก 10 นาทีในช่วงบ่าย คือ เวลา 14.40-15.40 เมื่อนักเรียนพัก 10 นาที นักเรียนส่วนมากมารอที่จะเข้าห้องเรียน ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเวลาที่เหมาะสำหรับการเรียนดนตรี เนื่องจากช่วงบ่ายนักเรียนส่วนมากจะง่วงนอน เมื่อมาเรียนดนตรีโดยใช้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น นักเรียนได้ผ่อนคลายจากการเรียนวิชาหลักในช่วงเช้า ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนเป็นอย่างมาก

- ครูผู้ช่วยสามารถช่วยควบคุมนักเรียนที่มีความกระตือรือร้นมากเกินไป และให้คำปรึกษานักเรียนบางส่วนที่เกิดความไม่เข้าใจในการทำแบบฝึกหัด ซึ่งทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างดียิ่งขึ้น

3.2 สิ่งแวดล้อมทางด้านจิตใจ

จากการสอบถามความรู้สึกของนักเรียนในขณะที่เรียนพบว่า นักเรียนมีความสนุกสนานในการเรียน โดยเฉพาะการดู VCD นิทาน มีการร้องขอให้เปิด VCD นิทานให้ทุกครั้งที่ยื่น และนักเรียนยังให้ความร่วมมือในการเรียนเป็นอย่างดีเช่น เมื่อครูถามคำถาม นักเรียนมักจะช่วยกันตอบ หรือการขอตัวแทนของห้องเพื่อทำกิจกรรม จะมีผู้ที่เสนอตัวมาร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก

บทสรุป

ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนการสอน สังเกตจากผลการศึกษาจากแบบสังเกตการทำกิจกรรมมีค่าเป็นร้อยละ 92.50 และจากผลการศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอน 80/80 จากเลข 80 ตัวแรกพบว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 87.22 ที่ได้เรียนชุดการสอนวิชาดนตรีสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความรู้และความเข้าใจทฤษฎีดนตรีพื้นฐานเรื่องค่าของโน้ต สัญลักษณ์ทางดนตรี และการอ่านโน้ตโด-ซอลในกุญแจซอลได้อยู่ในระดับดี ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากเนื้อหาของการเรียนการสอนมีการเรียงลำดับจากง่ายไปยากอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจได้ง่าย มีการทบทวนความรู้อยู่เสมอ และจากแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน นักเรียนได้ทำร่วมกันเป็นกลุ่ม เพราะต้องใช้อุปกรณ์ร่วมกัน ทำให้คะแนนของแบบฝึกหัดออกมาในระดับดี มีเพียงบางแบบฝึกหัดที่ไม่เหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คือแบบฝึกหัดที่ต้องมีการเขียนเป็นคำหรือเป็นประโยค จากปัญหาที่พบคือนักเรียนไม่สามารถสะกดคำได้ ทำให้ใช้เวลาในการทำแบบฝึกหัดนาน จนเกินไป

จากเลข 80 ตัวหลังพบว่านักเรียนจำนวนร้อยละ 77.73 ที่ได้ทำการทดสอบหลังเรียน ซึ่งได้ทดสอบทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจหลังการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งมีสาเหตุมาจากการเรียนการสอนปฏิบัติ เมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีความตื่นเต้นที่ได้เล่นเครื่องดนตรี มีความกระตือรือร้นมากจนเกินไป จึงไม่ตั้งใจฟังสิ่งที่ครูสอน ทำให้นักเรียนเกิดความไม่เข้าใจ อีกทั้งนักเรียนมีเวลาในการฝึกปฏิบัติน้อย มีเวลาเพียง 2 คาบก่อนการทดสอบ จึงทำให้ขาดความชำนาญ ซึ่งตรงกับทฤษฎีการฝึกหัดของธอร์นไดค์ (Thorndike อ้างถึงใน วิไลวรรณ ศรีสงคราม และคนอื่นๆ 2549:136-139) คือ การกระทำพฤติกรรมใดซ้ำอยู่เสมอจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นได้สมบูรณ์ถูกต้องมากขึ้น แต่ถ้าพฤติกรรมใดที่ไม่ได้ทำซ้ำบ่อย พฤติกรรมนั้นก็มีแนวโน้มที่จะถูกลืม อีกทั้งยังตรงกับหลักในการจัดการเรียนการสอนของชวลิต ชูกำพอง (2551:91) ซึ่งกล่าวว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน นักเรียนต้องนั่งสอบในระยะที่ห่างกัน ซึ่งต่างจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนที่สามารถนั่งทำร่วมกันเป็นกลุ่มได้ จึงทำให้นักเรียนต้องตัดสินใจในการทำแบบทดสอบหลังเรียนด้วยตัวเอง

เอกสารอ้างอิง

- เกษมา วรวรรณ ณ อยู่ธยา. (2551). พบกันทุกวันอังคาร. ค้นวันที่ 26 มกราคม 2551. จาก <http://www.obec.go.th/new/kasama/index.php?modules=viewcalendar&day=26&month=02&year=2008&filter=day>.
- ชวลิต ชูกำพอง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนา บริหาร นำไปใช้ ประเมิน วิจัยและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสารคาม.
- ทศนา แคมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธวัชชัย นาควงษ์. (2547). *เพลงแบบโคดา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิไลวรรณ ศรีสงคราม และคนอื่นๆ. (2549). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: ทริปปี้ลกรุ๊ปจำกัด.
- สมบัติ กาญจนารักษ์. (2548). *เคล็ดลับ : วิธีคิดและวิธีสร้างนวัตกรรมสำหรับครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- อรรณพ บรรจงศิลป์. (2535). *การสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชนา สุตรมาตร. (2545). *"การจัดกระบวนการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนดนตรีเอกชน."* วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.